

YARATILIŞIN SEBEP VE AMACI NEDİR?

Cevap: Yaratılışın sebebi, Allah'ın isim ve sıfatlarının ortaya çıkması, yaratıcılığının ve diğer sıfatlarının etkinleşmesidir. Kısa söylersek ışısız güneş olmayacağı gibi yaratıksız yaratan da olmaz. Kurân yaratılışın sebebi olarak Allah'ın tanınması ve ibadet edilmesini gösterir:

“Yaratılışın asıl amacı da ruhun, şu fi-zik beden içinde olgunlaşıp Hakk'a yücelmesidir. Şu dünyâ yaşamı, ruhun arınıp yücelmesi için bir eğitim dönemi sayılır. Bu eğitimi, yücelmeyi sağ-layan ibâdet olduğu için dinin özü ibâdettir: *“56- Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. 57- Ben onlardan rızık istemiyorum, beni beslemelerini de istemiyorum. 58- Kuşkusuz, rızık veren, sağlam kuvvet sâhibi olan, ancak Allah'tır.”* (Zâriyât: 67/56-58)

Cinler ve insanlar Allah'ı tanımak ve O'na ibâdet etmek için yaratıl-mışlardır. Allah'a ibâdetten geri duran, doğasına aykırı hareket etmiş olur. Çevresini saran hârika kâinâtı düşünenler, bunları yaratana hayran kalarak hemen O'na ibâdete koşar ve O'na yalvarıp niyaz etmekten büyük zevk, huzur ve mutluluk duyarlar. İbâdet onlarda bir tutku olur:

“16- Yanları yataklardan uzaklaşır, (gece teheccüd namazı kılmak için yataklardan ayrılıp kalkarlar), korkarak ve umarak Rablerine du'â ederler ve ken-dilerine ver-diğimiz mızıktan hayır için harcarlar. 17- Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne göz aydınlatıcı nîmetlerin saklandığını hiç kimse bilmez! (Secde: 75/16-17)

“190- Göklerin ve yerin yaratılışında, gecenin ve gündüzün gidip gelişinde elbette sağduyu sahipleri için ibretler vardır. 191- Onlar ayakta, oturarak ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde dü-şünürler: "Rabbimiz (derler), bunu boş yere yaratmadın, sen yücesin, bizi ateş azâbından koru! 192- Rabbimiz, sen birini ateşe soktun mu, onu perişan etmişsindir. Zâlimlerin yardımcıları yoktur. 193- Rabbimiz, biz, 'Rabbimize inanın' diye imana çağırın bir dâvetçi işittik, hemen inandık. Rabbimiz, bizim günâhlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyi-lerle beraber al (bizi mânâda onlarla beraber eyle)! 194- Rabbimiz bize, elçilerine va'dettiğini ver, kıyâmet günü bizi rezîl, perişan etme. Zîrâ sen verdiğin söz-den caymazsın!” (Âl-i İmrân: 94/190-194)

Göklerin ve yerin yaratılışını, zerreden küreye yaratılıştaki ince dü-zeni, bu yüce ilim ve hikmet

eserlerini düşünen insan, bunların ken-dili--ğinden olamayacağını, bu hârika doğa yasalarının kurulama-yacağını anlar; bunları yaratan yüce varlığa bağlanır; bunların boş yere yaratılmadığını idrâk edip Yaratana sığınır. O'ndan gelen dâvet-çiye uyar, günâhlarının bağışlamasını diler.

Derin ve arı düşünce, mutlaka insanı kudreti sonsuz olan Yaratıcıya teslîmiyete götürür. Bîşr ibn el-Hâris el-Hâfî: "İnsanlar, Allah'ın büyük-lüğünü düşünseler, O'na isyân etmezlerdi." demiş. Temiz tefekkür, başlı başına bir ibâdetdir. Allah'ın Elçisi(s.a.v.)in ilk ibâdeti, tefekkür şeklinde başlamıştı.

İbâdetde önemli olan, huzur ve tefekkürdür. Huzursuz binlerce rek'at namaz kılmaktansa huzur ile birkaç rek'at kılmak daha iyidir. Abdullah ibn Abbâs: "Tefekkür içinde kılınan iki rek'at namazın, gafil kalb ile bü-tün gece namaz kılmaktan iyi olduğunu" söylemiştir. Hasan-ı Basrî de: "Bir sâat düşünmek, bir gece nâfile namaz kılmaktan hayırlıdır" demiştir. Yine Hasan'ın: "Ey Âdem oğlu, karnının üçte biriyle ye, üçte biriyle iç, üçte birini de tefekküre ayır!" dediği rivâyet edilmiştir.

Allah'a kulluğun doruğunda Allah'tan başka her şeyden hür olmak gerekir. Allah'a tam kulluk, insanı Allah dışında her şeyden bağımsızlığa götürür. Onun için tasavvufta ubûdiyyet (Allah'a kulluk), hürriyet ile bir-likte düşünülmüştür.